

Слободан Мандић, историчар  
 Историјски архив Београда  
[slobodan.mandic@digitalnaistorija.net](mailto:slobodan.mandic@digitalnaistorija.net)  
<https://www.digitalnaistorija.net/>

## Прикази сајтова (Web адресар) XXXIX

**The International Institute of Social History (IISH/IISG),**  
 <<https://iisg.amsterdam/en>> (3. II 2022).



Веб презентација Међународног института за социјалну историју у Амстердаму садржи неколико значајних и корисних одељака који кореспондирају са богатом архивском, библиотечком и аудио-визуелном грађом која су чува у овој институцији за проучавање социјално-економске историје. Поред могућности детаљне претраге и информација о грађи у форми електронског каталога, где су подаци структурирани према врсти грађе, архивским целинама и према државама, на сајту је омогућен приступ и другим дигиталним садржајима, попут претраге онлајн колекција, од којих су многе дигитализоване и слободно доступне. У подсекцијама одељка о подацима (*Data*) омогућен је увид у различите базе података похрањене у систему *Dataverse* (Радни односи, Продукција новца, Руска историјска статистика, Шпански грађански рат, Југоисточна Азија, Холандски изборни цензус, Међународни класификациони систем религија и др). Ту се налази и конвертор упоредне вредности новца (гулден и евро) и куповне моћи

кроз време. Треба истаћи и блог сајта који је помало скрајнут унутар одељка *О Институту (about iish)*, али је веома богат објавама груписаним у неколико категорија, као што су новости о азијским колекцијама, или публикације и научни резултати настали на темељу коришћења колекција Института. За област дигиталне историје нарочито је интересантан блог о дигиталним токовима рада (*Digital Workflows Blog*), или о Међународном удружењу за социјалну историју (ISHA) које је основано на конгресу у Сиднеју 2005. године (на овој страници се могу преузети/ и билтени ISHA од 2011. до 2018. године).

**Zentrum für Zeithistorische Forschung Potsdam,  
Zeithistorische Forschungen | Studies in Contemporary History**  
<<https://zeithistorische-forschungen.de/>> (23. II 2022).

ZEITHISTORISCHE FORSCHUNGEN  
STUDIES IN CONTEMPORARY HISTORY



[Home](#) / [Contribute](#) / [Archive](#) / [Search](#)

[English](#) / [Deutsch](#)

→ All Articles in English

→ **CURRENT ISSUE**

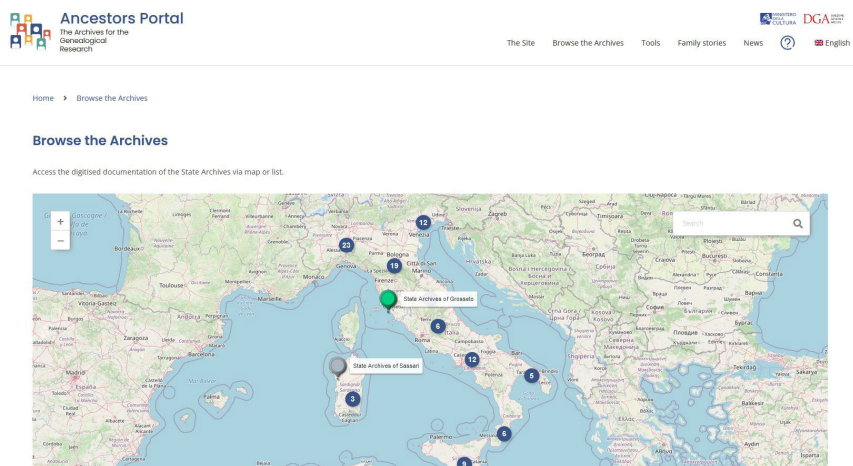
2/2021: World – Hunger – Aid



Немачки часопис посвећен темама из савремене историје покренуо је Центар за савремену историју у Потсдаму 2003/2004 године. Покретање часописа инспирисано је идејом да се да предност млађој генерацији научника, чија истраживачка поља и резултати нису били довољно заступљени у другим часописима. Поред тога, први уредници, историчари Конрад Јарауш (Konrad H. Jarausch) и Кристоф Клајсман (Christoph Kleßmann) истакли су потребу за упознавањем суштинских промена до којих је дошло у савременим историјским

истраживањима. Разлог за избор хибридног модела публикавања, у штампаном и у онлајн издању, објашњен је убрзаном медијатизацијом прошлости и растућом дигитализацијом у комуникацији међу научницима. Док штампано издање задовољава утврђене стандарде за академске часописе, онлајн публикације поседују додатне предности и могућности рада са визуелним материјалом, видео клиповима и аудио снимцима. Веб презентација онлајн издања часописа једноставно је подељена у свега неколико сегмената. Почетна страница сајта садржи насловну страну и пречице ка чланцима актуелног броја, а затим су дате новости, нови репринти и пречице ка ознакама за претрагу. Посебно је издвојена страна са детаљним упутствима за предају рукописа, предлог тема и сл. Иако је часопис базично на немачком језику, такође се објављују и чланци на енглеском, који су доступни и издвојено (до сада преко 120 чланака). Претрагу садржаја је могуће вршити преко машине за претрагу, према индексима аутора, тема и ознака (кључних речи). Часопис излази три пута годишње, а онлајн издање бележи 530 хиљада посета током 2021. године (360 хиљада у 2020. год). Реализација онлајн издања часописа је остварена у сарадњи са специјалистичким историјско-информационим системом *Clio-Oline*.

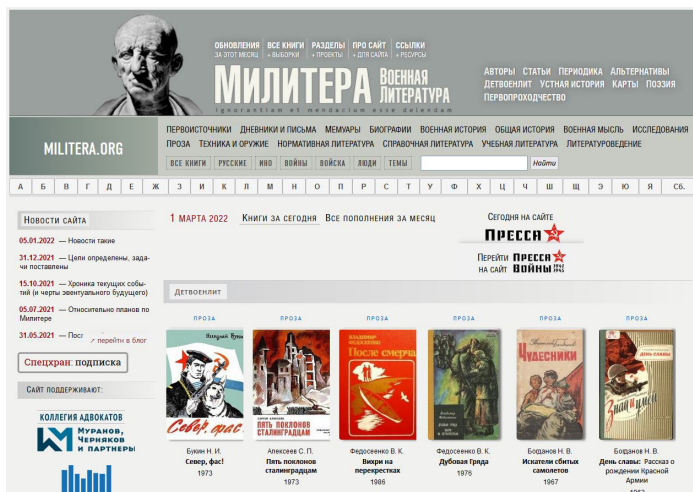
## Portale Antenati: Gli Archivi per la ricerca anagrafica <<https://www.antenati.san.beniculturali.it/>> (22. II 2022).



Италијански портал *Архив за генеалошка истраживања* је осмишљен и реализован од стране Генералне дирекције за архиве, а по угледу на друге portale посвећене генеалошким истраживањима и породичној историји, који су покренути у многим земљама. Одељак сајта на коме је приказана целокупна

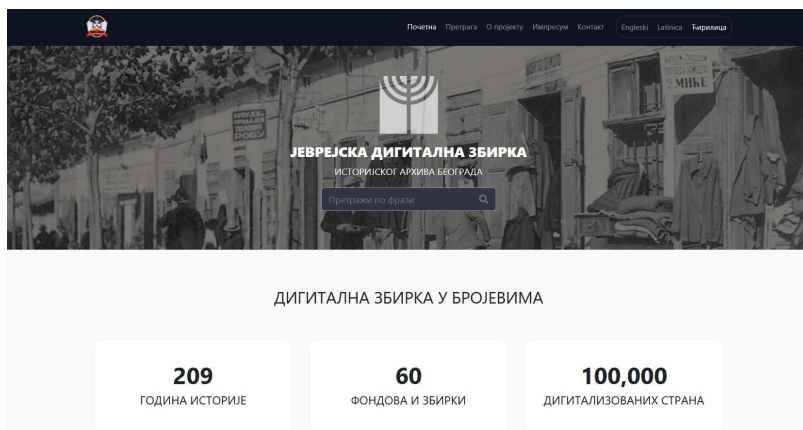
архивска мрежа државних архива Италије са напоменама о релевантним генеалошким изворима (матичне књиге, пописи војних обвезника, и др), може имати и ширу корист за упознавање италијанског архивског пејсажа. Имајући у виду повећано интересовање широм света за овакву врсту извора, дигитализација и објављивање грађе овог типа на јединственом националном порталу чини се вишеструко оправданом. Поред олакшаног приступа специфичној врсти материјала и размени метаподатака између различитих институција, овакви подухвати погодују и афирмацији интересовања за истраживања локалне и породичне историје. У том смислу је на портал уврштена секција *Породичне приче* (*Leggi le storie di famiglia*) где су приказани примери оних који су своје породичне историје осветлили користећи материјал доступан на сајту. Посебно треба скренути пажњу да је при креирању овакве врсте портала и веб сајтова основни део готово неопходно проширити неком врстом пратећих, или додатних садржаја, а овде су уврштени још и: кратко упутство за почетак сваког генеалошког истраживања, објашњење о врстама извора, одлично урађен електронски лексикон појмова, историјско-географски речници објављивани пре уједињења Италије 1861. године, као и линкови ка другим врстама дигитално доступних извора. Основна објашњења и текстуални садржаји сајта су ради лакшег сналажења корисника са других говорних подручја дати и у преводу на енглески, шпански и португалски језик.

## Олег Рубецкий, Сайт «Милитера» («Военная литература») <<http://militera.org/>> (20. II 2022).



Руски сајт *Милитера* посвећен војно-историјској литератури покренут је 2001. године и данас представља једну од најобимнијих интернет библиотека на руском језику. Бројни ресурси доступни на овој локацији разврстани су у десетак одељака: аутори, чланци, периодика, војна алтернатива и футурологија, дечја војна књижевност, усмене историје, војне карте и дијаграми, поезија, пioniрски подухвати. Основни одељци су допуњени секцијама које су класификоване према врсти литературе (примарни извори, дневници и писма, мемоари, биографије, војне историје, истраживања, проза, техника и оружје и др). Иако доминирају садржаји из војне историје, у велику количину доступног материјала нужно су укључени и сродни садржаји из других области, попут статистике, политике, економије, или дела из опште историје. Такође, у одељку са линковима ка другим локацијама (*Ссылки*) дате су повезнице са другим корисним и компатибилним локацијама на интернету, попут сајтова који имају секције са дигиталним библиотекама и оним посвећеним старој периодици и историјским новинама. Сав материјал на сајту може се слободно преузети у једном или више формата, а за коришћење неких ће можда бити потребна инсталација додатног софтвера за читање књига, попут програма *SumatraPdf* за отварање фајлова у DjVu формату. Овај формат је иначе направљен примарно за складиштење скенираних докумената, нарочито оних који садрже комбинацију текста, цртаних линија, индексираних колор слика и фотографија.

## Историјски архив Београда, Јеврејска дигитална збирка <<https://jdz.arhiv-beograda.org/>> (2. III 2021).



Почетна Преглед О пројекту Интервјуи Контакт English Latvis Београд

**ЈЕВРЕЈСКА ДИГИТАЛНА ЗБИРКА**  
ИСТОРИЈСКИ АРХИВ БЕОГРАДА

Претражи по фајли

ДИГИТАЛНА ЗБИРКА У БРОЈЕВИМА

|                               |                               |                                          |
|-------------------------------|-------------------------------|------------------------------------------|
| <b>209</b><br>ГОДИНА ИСТОРИЈЕ | <b>60</b><br>ФОНДОВА И ЗБИРКИ | <b>100,000</b><br>ДИГИТАЛИЗОВАНИХ СТРАНА |
|-------------------------------|-------------------------------|------------------------------------------|

Настала као резултат трогодишњег истраживања фондова и збирки Историјског архива Београда *Јеврејска дигитална збирка* од 2021. године је доступна

преко наменски креиране интернет презентације у режиму отвореног приступа. Након прегледања, издвајања, аналитичке обраде и скенирања већине од око 60 хиљада предмета, створена је јединствена тематска целина која се односи на живот београдских Јевреја од краја XVIII до половине XX века. Као резултат финалне дигиталне обраде архивске грађе омогућена је напредна претрага, која осим претраге према унетој фрази такође поседује филтрацију према двадесетак понуђених тема, фонду/збирци, појмовном регистру и занимању, години настанка. Целокупан садржај сајта, укључујући и аналитичке описе предмета дат је на српском и енглеском језику. Тематски одабир грађе укључује и предмете у вези са холокаустом, а заједно са раније креираном базом података заточеника логора Сајмиште Архива Београда, чини заокружени оквир за истраживање трагичне судбине београдских Јевреја. Као резултат овог архивистичког подухвата можемо рећи да је настала јединствена дигитална платформа која по први пут, не само у регионалним оквирима, практично омогућава истраживање појединих тема без икаквог физичког присуства на месту у којем је грађа похрањена. Свакако да би овај импресиван резултат био појачан да су на сајт осим постојеће мале галерије докумената уврштени и неки додатни пропратни садржаји, попут пригодних чланака, одабране библиографије, интеракције са корисницима, или објава о регистрованим истраживањима насталим на основу овде доступне грађе.